Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 169. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 5, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 5-го ВЕРЕСНЯ 1996 р. Ч. 169. РІК CIII.

Україна і ЗСА можуть забезпечити інші країни

Київ (Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма зустрівся з американським сенатором Ричардом Лугаром та обговорив з ним політичні та економічні питання, зокрема, проблеми інвестицій в Україні. Сен. Р. Лугар зазначив, що незалежно від результатів президентських виборів ЗСА не змінять своєї політики щодо України.

Л. Кучма підкреслив, що Україна має внутрішні резерви, які потребують закордонних капіталів. Сторони погодилися, що співпраця обох країн дасть добрі результати і Україна та ЗСА забезпечать продуктами інші країни світу.

Р. Лугар повідомив, що плянує знову відвідати Україну разом із сенатором Семом Нанном з метою ознайомлення із завершенням виконання програми Нанна-Лугара.

Л. Кучма передав для президента ЗСА Билла Клінтона подяку за привітання з п'ятою річницею незалежности України.

Україна і Грузія створюватимуть транскавказький коридор

Київ. — Міністри закордонних справ України і Грузії обговорили на своїй зустрічі створення так званого транскавказького коридору, який дозволить значно збільшити товарообіг між двома країнами, повідомила 31-го серпня УНІАР.

На спільній конференції Геннадій Удовенко і Іраклій Менгаришвілі, який відвідав Україну з триденною візитою, зазначили, що у рамках цього коридору плянується побудувати нові трубопроводи, а також пожвавити використання залізниць і морських шляхів. УНІАР повідомляє, що цим коридором може транспортуватися і каспійська нафта.

Міністри визнали, що теперішній товарообіг, який становить 60 млн. дол. на рік, не може задовольнити жодну зі сторін.

Сторони також підписали угоди про співпрацю в галузі освіти і рибного господарства, а також домовлення з прикордонних питань і у справах ЮНЕСКО.

Пожвавлення економічних відносин між двома державами сподівається і прем'єр-міністер України Павло Лазаренко, якого І. Менгаришвілі запросив до Тбілісі для обговорення цих питань детальніше.

Г. Удовенко також сказав на пресконференції, що між Україною і Грузією „немає політичних проблем, які нас роз'єднували б". Грузинський міністер погодився з цим, зазначивши, що інтереси обох країн з основних питань збігаються.

Обидві країни, за словами Г. Удовенка, вважають, що в рамках СНД потрібно розвивати як двостороннє, так і багатостороннє співробітництво. При цьому СНД не повинно перебирати на себе наднаціональні функції.

6-го вересня в Україну прибуде грузинська делегація, яка займеться конкретними питаннями створення транскавказького коридору.

Президент Леонід Кучма, який пізніше прийняв грузинського міністра, сказав: „Нині є всі підстави вважати, що найближчим часом відбудеться істотне пожвавлення діялогів між Україною і Республікою Грузія в економічній, політичній і культурній сферах життя".

Воєнні жертви у Чечні набагато більші

Москва. — На пресовій конференції у вівторок, 3-го вересня, Алєксандер Лебедь, секретар Ради безпеки президента Росії Бориса Єльцина, повідомив, що жертви чеченської війни є куди більшими, як це було досі відомо. Згідно з його цифрами 80,000 осіб загинуло, а 240,000 були поранеными впродовж цих 21 місяць. З підрахунками А. Лебедя погоджується також Мадіна Магомадова, голова Комітету матерів Чечні та інші організації людських прав.

Виступ А. Лебедя на згаданій конференції був спрямований на оборону ним підписаної угоди з чеченськими повстанцями, що припинила покищо воєнні дії та відклала на майбутнє обговорення незалежности Чечні. А. Лебедеві важко приходиться з переведенням у життя ним підписаного договору через сильну політичну ривалізацію у Кремлі, де його критики твердять, що він зробив надто великі поступки в сторону чеченських повстанців, а крім того президент Б. Єльцин ще досі не дав свого потвердження на підписану А. Лебедем угоду. І саме тому А. Лебедь вийшов із цим питанням на публічний форум, щоб засягнути думки громадськости у цій справі.

А. Лебедь пояснює мовчанку Б. Єльцина як згоду на його дії, одначе уважає, що було б йому багато легше виконувати своє завдання з підтримкою президента. Прем'єр-міністер Віктор Черномирдін, хоч і не надто щасливий зростом політичного впливу А. Лебедя, все ж таки підтримав його заходи у злагоді з чеченцями перед керівниками північно-кавказьких реґіонів.

А. Лебедь не завагався скритикувати таких його політичних опонентів як шефа штабу Анатолія Чубайса, який нарікає, що підписана А. Лебедем угода з військовими керівни-

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА ЗАСТОСУВАЛИ СИЛУ ЩОДО ІРАКУ

Вашінгтон. — Виступаючи перед журналістами в Пентагоні, секретар Департаменту оборони Вілліям Перрі розповів подробиці ракетної атаки на іракські військові об'єкти у вівторок, 3-го вересня.

Отже, тиждень тому американська розвідка виявила посилення іракської військової присутности на півночі Іраку, введення туди великої кількости танків та гармат. Вашінгтон 28-го серпня закликав Багдад втриматися від застосування сили проти курдів, однак Саддам Гуссейн зігнорував цей заклик і кинув всю свою військову потугу на місто Ербіль, зайняте формаціями Патріотичного союзу Курдистану.

Відтак президент Билл Клінтон прийняв рішення протверезити С. Гуссейна і не дати йому продовжувати бойові дії проти курдів. З цією метою американці застосували бойові ракети „Томаговк", якими озброєні кораблі ЗСА у Перській затоці. „Для нас все одно, яка з курдських груп дістане перемогу на півночі Іраку, але ми не можемо рискувати безпекою союзницьких країн, зокрема Ізраїля, Йорданії, Кувайту, Савдійської Арабії, держав Перської затоки",— підкреслив В. Перрі.

Щоб унеможливити збройну активність іракської армії, значно поширено заборонену зону для іракських літаків на півдні Іраку.

Згідно з повідомленням іракської сторони, у висліді американської ракетної атаки загинуло п'ятеро іракців і 19 поранено.

Пояснюючи свій наказ щодо ракетної атаки проти курдських військових об'єктів, президент Б. Клінтон, між іншим, сказав: „За жорстоке ставлення до власного народу треба платити. Ми дали до зрозуміння С. Гуссейнові, що нерозважливі кроки матимуть для нього

(Закінчення на стор. 3)

Кримські татари потребують міжнародної підтримки

Симферопіль. — Столицю Автономної Республіки Крим відвідав верховний комісионер Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) Макс ван дер Стуль і там відбулася його зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою.

Під час зустрічі Президент зазначив, що хоч Україна не відповідає за депортацію кримських татар, вона робить усе можливе для їх повернення на історичну батьківщину. Однак через економічну кризу вона не може цілком вирішити цю проблему самостійно. Потрібна участь інших країн.

Макс ван дер Стуль підтримав думку, що міжнародна громадськість повинна взяти участь у допомозі кримським татарам. Він висловив задоволення тим, що Україна виконала свої зобов'язання в рамках ОБСЕ.

Почався навчальний рік

Київ (Р. Р.). — В усіх школах УКраїни 2-го вересня пролунав перший дзвінок для першоклясників, яких нараховується 740,000. В Україні знову діє закон про обов'язкову середню освіту і категорично заборонено керівникам загальноосвітніх шкіл приймати дітей до першої кляси на конкурсній основі, щоб не протиставляти більш здібних дітей слабшим.

У Києві відкрилося 12 нових освітніх закладів. А всього освітня мережа міста нараховує 406 навчальних закладів. Щоправда, чимало шкіл потребують у стадії капітального або поточного ремонту. Нових шкіл цього року не збудовано через економічну кризу.

Слідство у справі адоптування дітей закінчилося

Львів (Р. Р.). — Тут закінчилося слідство і незабаром розпочнеться суд у справі осіб, яких звинувачують у порушеннях закону під час адоптування дітей чужинцями.

Як інформує зі Львова журналіст Ярослав Мельничук, колишній головний лікар Львівської обласної лікарні Богдан Федак проголосив голодівку, протестуючи проти того, що в його справі „ніяких слідчих дій не проводиться". Він також домагається, щоб його справу розглядали окремо від інших.

Колишнього голову Галицької Районної Ради Львова Зиновія Урсула в ході слідства із свідка перекваліфіковано у звинуваченого. У зв'язку з цим З. Урсул сказав, що незабаром в політичному керівництві области відбудуться великі зміни і що „справу дітей" певні сили використовують в політичних цілях. З. Урсул також сказав, що вивчаючи матеріяли слідства, він не знайшов там підтверджень, що дітей взяли на перещеплення. Було кілька випадків порушень, коли дітей адоптували за підробленими документами, але інших порушень не було, переконаний З. Урсул.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СВЯТО ОДЕСИТІВ

ОДЕСА. — Тут 2-го вересня традиційно відзначається День Міста, а одесити вважають, що вони святкують 202-гу річницю міста. До цього свята в Одесі відкрито нову школу на 2,000 місць, закінчено спорудження дитячого реґабілітаційного центру для лікування дітей-інвалідів, відремонтовано міські дороги і підготовано безліч різноманітних розваг для мешканців і гостей міста.

ПРИВІТАЛИ З НЕЗАЛЕЖНІСТЮ

КИЇВ. — Привітання з п'ятирічним незалежности України отримав Президент Леонід Кучма від Президента ЗСА Билла Клінтона, від кандидата на Президента ЗСА Роберта Дола, від королеви Великобританії Єлисавети, від президента Росії Бориса Єльцина, від генерального директора ЮНЕСКО Федеріка Майора та від керівників інших країн. П'яту річницю відзначено також в інших країнах, зокрема у Вашінгтоні біля пам'ятника Т. Шевченкові, також у центрі Буенос Айресу біля пам'ятника Великому Кобзареві та в бразилійському місті Куритибі, де мешкає 350,000 українців.

ВРАХОВУЮТЬ РЕКОМЕНДАЦІЇ РАДИ ЕВРОПИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма наказав виробити пропозиції до законодавства України щодо скасування смертної кари, відповідно до рекомендацій Ради Европи. Створено відповідну комісію, яка розглядатиме справи засуджених до вищої міри покарання. Передбачається, що смертні вироки будуть замінені на довічне ув'язнення. До комісії увійшли провідні юристи, члени Верховної Ради України та Адміністрації Президента.

НЕ ТРИМАЮТЬ ГРОШІ В БАНКАХ

КИЇВ. — Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко сказав, що поза межами банківської системи в Україні перебуває в обігу 376 трильйонів карбованців. Це набагато більше, ніж розмір міжнародної допомоги, яку Україна може отримати на найближчі п'ять років. Ця українська резерва і сприятиме створенню стабілізаційного фонду для національної економіки, вважає Ющенко.

КУН ЗБИРАЄ ПІДПИСИ ЗА ВИЗНАННЯ ВЕТЕРАНІВ ОУН-УПА

КИЇВ. — Конгрес Українських Націоналістів почав 24-го серпня кампанію за визнання на державному рівні ветеранів ОУН, УПА і УГВР. Під час акції „Героям України — державне визнання", яка триватиме до 1-го грудня, КУН збиратиме підписи під петицією до Президента і Верховної Ради України. „Добиваємось вшанування учасників цих формувань як борців за священну справедливу справу — волю українського народу і незалежність України, з усіма політичними та юридичними наслідками, що з цього випливають, — сказано в заяві КУН. — Зволікання з вирішенням цього питання на шостому році існування новітньої української держави вважаємо недопустимим".

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПОРЯДКУВАВ СОБІ КОМІТЕТ НАГОРОД ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

КИЇВ. — Комітет державних нагород ім. Тараса Шевченка при Кабінеті Міністрів України підпорядковано Президентові, повідомила 2-го вересня УНІАР. В президентському указі сказано, що це підпорядкування зроблено „з метою сприяння подальшому розвиткові національної культури і піднесення ролі державних премій ім. Тараса Шевченка". Головою комітету затверджено депутата Верховної Ради і письменника Володимира Яворівського. Державна нагорода ім. Т. Шевченка є найвищою нагородою в Україні в галузі літератури і мистецтва.

ЗУПИНИЛИ РЕАКТОР НА ХАЕС

КИЇВ. — На Хмельницькій АЕС закрито 29-го серпня реактор у зв'язку з протіканням турбіни, повідомила представниця Міністерства Ядерної Енергетики Тетяна Ягіш. За її словами, зі системи витекла вода, але вона не була радіоак-тив-на. Реактор мав знову почати працю 3-го вересня.

Українські психологи взяли участь в конґресі

Ню Бранзвик, Н. Дж. (І. Го.) — В Монтреалі, Канада, в днях від 16-го до 21-го серпня відбувся 26-ий з черги Світовий конгрес психології. На конгрес прибуло біля 5,000 учасників і доповідачів із майже усіх країн світу.

Відрадним явищем цього авторитетного форуму можна вважати те, що перший раз участь у ньому взяли психологи з України. На конгрес прибув з Україні 31 учасник: з Київського Інституту Психології України — 12, з Одеського Університету — 9, з Харківського Університету — 2, з Педагогічного Державного Університету ім. Драгоманова — 2, з Дніпропетровського Університету — 3, троє делегатів спонзорована фундація „Відродження".

Доповіді віддзеркалювали різну тематику. Цікавими були доповіді на тему психо-фізіологічних змін в дітей із радіоактивних зон Чорнобиля, як також на тему етнічних стереотипів в Україні та їхнього впливу на міжнародні відносини. Серед українців з-поза України в конгресі взяв участь д-р Олександер Мороз, професор університету св. Лаврентія, та д-р Іван Головінський, професор університету Ратгерс в Ню Джерзі. Проф. І. Головінський виголосив доповідь на тему: „Діти Чорнобиля, психологічно-інтелектуальний розвиток через десять років після катастрофи".

Президентом Світового Конгресу Психології обрано професора Гамбурзького університету д-ра Курта Павлика. Проф. Павлик є також редактором нового журналу „Европейський Психолог". Він радо погодився помішувати в згаданому журналі наукові статті на тематику відродженої української психології.

ЗСА доставили в Україну пальне

Київ. — Україна отримала 2-го вересня від ЗСА 34,000 тонн дизельного палива і газоліни, що має посприяти у збиранні врожаю, повідомило агентство Ройтерс, покликаючись на представника американського Уряду.

Директор української місії Агенції міжнародного розвитку ЗСА Ґреґорі Ґуґер сказав на пресконференції в Одесі, що це подарунок, а кредит.

Пальне корпорації „Мобіл" отримають через посередництво приватної української компанії „Інтерагро" п'ять сільськогосподарських реґіонів України.

Україна використовує кредит на суму 175 млн. дол., наданий Агенцією міжнародного розвитку, для закупу великої кількости пального, обладнання і хемікалій.

За словами Ґ. Ґуґера, 50 млн. дол. буде витрачено на мінеральні добрива і гербіциди, а решта на пальне.

Цього року врожай в Україні передбачено на рівні 28 млн. тонн, що є найнижчим показником від 50-их років. Причиною є посуха, а також нестача пального і сільськогосподарської техніки.

Відкрито виставку творів В. Лопати

Київ (Р. Р.). — Тут у приміщенні Товариства „Просвіта" 30-го серпня відкрито виставку видатного українського графіка Василя Лопати, якого тепер знають і як автора української національної грошової одиниці — гривні.

Виставку відкрив голова Всеукраїнського Товариства „Просвіта" Павло Мовчан, який нагадав присутнім, що мистець довгий час залишався мало відомим широким колам любителів мистецтва. І це було великою несправедливістю, оскільки творчість В. Лопати дуже багатогранна і несе в собі цілу гаму народних традицій. У 1993 році вийшов „Кобзар" з грав'юрним оформленням В. Лопати.

Відвідувачі мали нагоду ознайомитися з грав'юрами на твори Т. Шевченка „Тополя", „Лілея", „У тієї Катерини", „За байраком байрак" та багато інших.

За словами П. Мовчана, від 2-го вересня кожний громадянин України має змогу отримати пода-рунок із колекції творів В. Лопати — українську національну валюту гривню.

Страйкують харківські підприємці

Харків. — Понад 2,000 підприємців беруть участь у страйку, який почався 1-го вересня у зв'язку з перенесенням центрального базару на інше місце, повідомила УНІАР.

Страйкарі вважають, що рішення місцевої влади про перенесення ринку є антиконституційне. Згідно з повідомленням УНІАР, на новому місці переважають торгівці з Африки і Південної Азії, які, використовуючи корумпованість владних структур, мають все під своєю контролею і принижують українських громадян.

3-го вересня підприємці продовжували страйкувати, ігноруючи погрози з боку правоохоронних органів застосувати проти них „крайні заходи", очевидно, силу. Заблоковані харківською міліцією, страйкарі сподіваються тепер тільки на допомогу УНА-УНСО.

В АМЕРИЦІ

ЗНОВУ ВИНИКЛИ неполадки на американській міжплянетній станції „Галілей", за допомогою якої вчені досліджують Юпітер і його сателіти. На цей раз під час передавання на Землю інформації, зібраної 26-го червня біля сателіту Юпітера, плянети Ганимед, щось сталося з комп'ютером, який знаходиться на станції. За словами спеціялістів, хиба викликана помилкою в послідовності команд, переданих комп'ютерові із Землі. До 6-го вересня, коли „Галілей" повинен вдруге пройти біля Ганимеда, хибу буде усунено.

ПРЕЗИДЕНТ КЛІНТОН оголосив боротьбу з особами, які морально псують малолітніх. У традиційному суботньому зверненні по радіо до американців Билл Клінтон заявив, що закон повинен слідкувати за кожним кроком злочинців, які колись були засудженими за розтління малолітніх. До середини 1999 року буде готова постійна загальноамериканська картотека осіб, які вчинили злочин на сексуальній основі. За словами співпрацівників міністерства юстиції, у цій картотеці будуть зберігатися наймодерніші засоби ідентифікації особистости — дані ДНК, відбитки пальців та фотографії. „Запевняю, — сказав Президент по радіо, — що ми слідкуватимемо за такими злочинцями у всіх стейтах, щоб родичі і поліція були вчасно попереджені про небезпеку, яка грозитиме дітям".

У СВІТІ

У ПОЛЬСЬКОМУ СЕЙМІ розгорілася боротьба на тему змінення закону у справі абортів. Дотепер, згідно зі законом, можна було жінці зробити аборт, лише коли існувала загроза для її життя. Тепер, незважаючи на протест Католицької Церкви, яка в Польщі дуже сильна, посли рішили, під впливом комуністів, змінити закони. У зміні пропонується, що жінка має право зробити аборт до 12 тижнів тяжі, якщо доведе, що не має фінансової можливости виховувати дитину, або існують інші поважні причини. Чинний від 1993 року закон впровадили пануючі в тому часі політичні сили правого напряму, однак загал населення домагається його лібералізації.

ЗАКОРДОННІ АМБАСАДИ Південної Кореї посилять заходи безпеки — існує загроза нападів терористів. У понеділок амбасада Японії в Београді одержала листа за підписом „Македонська комуністична партія", в якому вимагалося звільнити усіх студентів-радикалів, заарештованих в Сеулі під час штурму університету „Енсе". У протилежному випадку ця організація загрозила здійснити напади на представництва Південної Кореї. Подібні загрози прозвучали і в інших країнах — наприклад, в Канаді і Бангладеші, де ліві угрупування провели демонстрації протесту з вимогою звільнити заарештованих студентів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Пошук рівноваги

Англійська соціологічна корпорація „Інтернешенел рісирч ассошієйтс" здійснила поважне міжнародне опитування на тему, котра є близькою і зрозумілою для кожної людини: якими уявляють собі громадяни свої спільноти в 2000 році? І чи подобається їм, в якому напрямі і в який спосіб ті спільноти розвиваються? Серед конкретних запитань були такі, що стосувалися впливу на суспільну свідомість з боку держави і релігії. Гармонійний, зрівноважений цей вплив, чи рівновагу порушено і замість неї панує тенденція до протистояння цих двох фундаментальних суспільних установ?

Ось один з найголовніших вислідів опитування: більшість західніх европейців вважає, що вплив держави зростає і що це не може не занепокоювати. Найбільш антиурядово наставлені шведи — тому, мабуть, що державна частка їхньої національної економіки є однієюз найбільших у світі. Тим часом німці, голляндці і фінляндці психологічно не наставлені на зменшення ролі держави. Подібно реагують громадяни на післякомуністичних просторах колишнього Совєтського Союзу. Це й не дивно, бо вони звикли до абсолютної контролі з боку держави, а тепер, у переходові часи, їм не припадають до смаку зародкові форми ринкової економіки й вони називають ті форми, і мають для цієї назви досить підстав, „диким капіталізмом". Робін Аддіс, експерт „Інтернешенел рісирч ассошієтс", згадав і про Україну — серед тих країн, що „перейшли від минулої визначености до нових сумнівів", оскільки скасування репресивного режиму відчинило двері швидше перед хаосом і беззаконням, аніж перед кращим порядком.

Сусіди українців, поляки, пересічно дуже високо оцінюють здобуту від комунізму волю. Польща у своїй масі бажає зменшення ролі держави.

Країни Західньої Европи і Японія мають себе за „переважно світські держави". Більшість опитаних там передбачають, що до межі між другим і третім тисячоліттям релігія відіграватиме меншу ролю, і зараховують це до позитивних тенденцій. Лише в Мадярщині, Греції, Україні, Росії і Польщі релігійний вплив зросте, і громадяни тих країн, крім однієї Польщі, схвалюють це. Щодо поляків, то досить великий відсоток з них занепокоєний дальшим посиленням впливу Церкви.

У Великобританії, Ірляндії та Фінляндії діється щось протилежне — там релігійні впливи слабнуть і людей ця обставина журить. А слабнуть, зокрема, тому, що Ірляндську Католицьку Церкву глибоко уразили скандали на ґрунті сексуальних скандалів.

Для еспанців, німців, швайцарців, італійців та австрійців байдуже, що вплив релігії слабне, а у Бельгії, Норвегії, Швеції, Франції та Чехії цей процес навіть схвалюють.

Майже в усіх країнах, крім Ірляндії, очікується збільшення іміграції. А всі воліли б не очікувати. Найнеохочіше відчиняють свої кордони перед чужинцями мадяри і турки. Ну, мадяри хоч самі не люблять залишати свій край, тим же часом турків у Західній Европі — повно. Найліберальніші в цій ділянці — ірляндці, шведи і фінляндці.

Щодо проблем праці, то скрізь, особливо у Чехії і Польщі, за найважливіший чинник мають добру освіту. Тільки французи до поглиблення знань ставляться без ентузіязму — боятися різних іспитів є властивим їхньому національному характерові.

Всіх европейців, як західніх, так і східніх, турбує питання пенсії, а саме часу виходу на неї. В цілому скрізь іде до все ранішого виходу на пенсію, однак у Східній Европі і в молодих незалежних державах, що виникли після розпаду совєтської імперії, побоюються, що економічна скрута спричинить продовження їхнього трудового життя. Понад 80 відсотків опитаних висловилися проти такої перспективи. Більшість европейців, особливо східні, не хотіли б, щоб матері з маленькими дітьми були змушені працювати повний день. Не є проти цього тільки ірляндці та греки, і це цікаво, бо ні Ірляндія, ні Греція не є осередками активного фемінізму.

Якщо у вислідах здійсненого „Інтернешенел рісирч ассошієйтс" опитування шукати чогось такого, що є абсолютно спільним для всіх европейців, то ним є неґативне ставлення до проникнення в їхній світ продукції американського кіна і телевізії. Всі европейці годяться в тому, що ця продукція, навіть при її високій моральності, підриває культурні і духові традиції европейських націй. Особливо так вважають французи. Відразу за ними ідуть італійці і, на диво, англійці.

Володимир Звіглянич

УКРАЇНА ВВОДИТЬ ГРИВНЮ

Як відомо, гроші є кров'ю ринкового організму. Рухаючись по судинах ринкових відносин, гроші приносять кисень до застарілих або склеротичних тканин, а також придушують інфекцію, що починається. Якщо ж відійти від цієї медичної термінології та звернутися до економічної термінології, то можна сказати, що гроші є найрухливішим елементом усього процесу виробництва, розподілу, обміну та споживання. Гроші, інвестовані у виробництво, повинні стати капіталом, тобто дати приріст у вигляді певної суми відсотків на первісну суму вартостей.

Саме цей приріст і має спонукати підприємців до активности, конкуренції та пошуків оптимальних шляхів розвитку своїх виробництв. Усього цього не було у системі так званої соціялістичної економіки з гарантованим — як здавалося на папері — державним постачанням та збутом продукції, з цінами, встановленими державою на десятиліття.

Особливо важливою є зазначена вище функція грошей як стимулятора виробництва, розподілу та споживання для країн з перехідним типом економіки, які покликані у відносно стислий час подолати штучно створену соціялістичну систему виробництва та розподілу та перейти до ринкових механізмів виробництва та споживання. Саме до такого типу економіки належить економіка України і саме тому проведення грошової реформи було і є нагальним завданням її еволюції у бік повноцінних ринкових відносин.

Гривня — це традиція

Гривня — традиційна українська грошова одиниця, що існувала в Україні до приходу російського царату, — була видрукована у Канаді ще чотири роки тому та завезена у сховища Національного Банку України, очікуючи слушного моменту для її введення в економічний кровообіг.

Які ж причини введення гривні саме зараз? Президент Леонід Кучма вирішив ввести гривну, починаючи з 2-го вересня цього року, незважаючи на те, що деякі економісти та Міжнародний Валютний Фонд казали, що доцільніше це робити під кінець року, коли МВФ погоджувався надати Україні 1,5 блн. дол. у стабілізаційний фонд. До речі, голова НБУ Віктор Ющенко під час своїх відвідин штаб-квартири МВФ у липні, повернувся до Києва якраз з зазначеними вище пропозиціями МВФ. Чиновники цієї організації казали, що не можуть надати півтора блн. дол. негайно, посилаючись на надвеликий, на їхню думку, обсяг бюджетного дефіциту в Україні. Причин, з яких Леонід Кучма пішов на цю акцію, незважаючи на наставлення МВФ, є декілька. Поперше, символічна, про яку вже йшлося: гривня — це символ української незалежности від Росії. Подруге, Кучма обіцяв ввести гривню протягом двох років і, потретє, Національний Банк України нагромадив два блн. дол. у своїх запасниках, які можуть бути використані для підтримки „новонародженого дитяти". Можна також припустити, що неопублікованою причиною є намагання придушити тіньову економіку, ділки якої не встигнуть вчасно обміняти приховані від обігу 376 трильйонів карбованців.

Механізм обміну

Яку оцінку можна дати механізмові обміну? Можна сказати, що у цьому механізмі є формальні і змістові сторони. До формальних я б відніс пропорції обміну — одна гривня буде дорівнювати ста тисячам карбованців, обмін буде проводитися у більш ніж 16,000 спеціяльно створених пунктах, на виробництвах, сільрадах спеціяльно створеними комісіями протягом двох (або чотирьох тижнів, якщо до такої думки прийде уряд), у необмежених кількостях, первісний же обмінний курс гривні до доляра буде становити один долар за одну гривню і 75 копійок, нова національна грошова одиниця України буде прив'язана до якоїсь із світових валют, скоріше всього, до доляра ЗСА.

Змістові сторони — це намагання держави „покарати" тих, хто обмінював доляри занадто дорого, тобто за 900,000 карбованців за долар замість офіційного курсу 176,000. Керівництво Національного Банку України погрожувало відібрати у таких „мінял" у вуличних кіосках їхні ліцензії за здійснення обмінних операцій. Це також намір уряду заморозити ціни та товари та послуги на місяць — до 2-го жовтня, відпустивши їх після цієї дати. Ринкові відносини, вияв-ляється, можна трохи приструнити, а потім знову попустити — все залежить від відповідного указу керівництва.

Чи виграє народ?

Чи виграє населення від введення гривні? У короткостроковій перспективі воно програє. Пригадаймо реформу 1961 року, коли Хрущов відняв один лише нуль на папірцях. Ціни на базарах залишилися майже тими ж самими, принаймні на городину, і населення програло. Зараз же багато цін на товари і послуги в Україні вже наблизилися (скажімо, ціни на бензин такі ж самі, як у ЗСА), або навіть перевищили світові (на деякі товари харчування), тоді як зарплати перебувають на рівні 60-70 дол. на місяць. За совєтських часів середня платня становила 240 рублів на місяць, галон бензини коштував один рубль п'ятдесять копійок, а всесвітньовідомий автомобіль „Жигулі" — 8,000. Зараз той же самий автомобіль, завдяки ніким ще з економістів не поясненим магічним законам післясовєтської економіки, коштує також сім-вісім тисяч — але вже долярів. Неважко підрахувати, наскільки „накрутили" прибутки автомобільні фірми Росії, які постачають „Жигулі" до України, за рахунок державного протекціонізму та уникання конкуренції навіть на внутрішньому ринку, і наскільки втратило населення в наслідок таких економічних фокусів. Введення гривні, за словами Віктора Ющенка, приведе до зростання інфляції у перші місяці грошової реформи до рівня у вісімдесять відсотків на місяць з липневого її рівня у одну десяту відсотка. Первісний обмінний курс гривні до доляра, на думку економістів, в наслідок цього довго не втримається і може статися, що курс доляра підвищиться, а доляровий еквівалент зарплати залишиться тим самим, або ж зменшиться, що буде означати зменшення реальної заробітньої платні. Падіння карбованця у перші дні після оголошення рішення про введення гривні на 50 відсотків до доляра також вимиє кишені населення.

Довгострокові ж вигоди від введення гривні будуть залежати від подолання кількох нагальних проблем розвитку економіки в Україні, про які мова у наступній статті.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Леся Храплива-Щур

З НОВИМ ШКІЛЬНИМ ДЗВІНКОМ...

Українська держава входить у шостий рік своєї незалежности не без видимих здобутків. Наше значення росте на міжнародному полі, включно із кількістю медалів у всесвітньо-престижних Олімпійських іграх. Має Україна і свою Конституцію, необхідну ознаку повної суверенности. Але, з другого боку, як багато ще перешкод попереду! Темні сили просочуються безкарно крізь прозорі кордони, та й своїх не бракне; експерименти над піднесенням економіки з руїн так часто не вдаються. Покутує ще, навіть у свідомості найкращих українців, примара колишньої залежности від „когось" із півночі. А що вже говорити про культуру та освіту, яким доводиться пробиватися героїчними зусиллями одиниць, а цього розпучливо мало... Навіть і мова, ця найбільш характерна ознака самобутности народу, тільки дуже поволі загоює рани минулого, роз'ятрені ще до живого нефортунною заявою про „другу офіційну".

Це все, зрозуміло, турбує уми діяспорних патріотів. Помагаємо — кожен як може і вміє. Чи то на родинному, чи на громадському рівні. І за цими турботами та стараннями не завжди помічаємо, що діється тут, на наших очах, що лежить на нашій безпосередній відповідальності. А воно діється — і тим небезпечніше, що його не помічаємо...

Так, діяспора дала й дає Україні неоціненну підтримку, неповторні духові скарби: хоч би Українську Енциклопедію та ряд інших видань і перевидань, катедри українознавства на чужинних, найповажніших університетах, всяку допомогу, щоб Україна, так довго відірвана від культурного Заходу, змогла якнайшвидше знайтися в ньому, „мов у власному домі".

Це все правда. Але ж рівночасно у масі наших поселенців заникає почуття духового пов'язання з материком, і то щораз більше із кожним новим поколінням. Губиться основний ключ до пізнання своєї спадщини — можливість користування своєю мовою. В продовженні цього процесу українство починають щораз більше репрезентувати імпрези із гопаком та вареником — із виразним насміхом з усього, що українське. Приймається лиш те, що можна прийняти без глибших духових зусиль...

А з мовою доходимо вже до того, що коли хто говорить по-українському, то „він певно новоприбулий". Мови країн поселення починають панувати в нашому громадському житті, і то навіть на найвищих його шаблях. Вже навіть якось і незручно згадувати цю тему, щоб бува не образити когось, хто вже вспів вибудувати сильні психічні бар'єри супроти своєї власної мови... Це ж відноситься і до української книжки: нелюбов до неї переноситься із дітей вже й на батьків та навіть і виховників. А для них же українська книжка — спільник у вихованні дітей культурними українцями... Батьки заспокоюють своє сумління висилкою книжок в Україну, чи обдаровуванням ними „дітей Чорнобиля" — гостей, а в той же час їхні діти ростуть звичайними українськими нечитальниками.

Так, коли подумати, приглянутися, то таки дуже не все гаразд у нашій діяспорі...

І саме цій правді час нам сьогодні глянути в очі. Глянути — зробити свої висновки, гідні українця, якому „не байдуже" — і відважиться на відповідні тверді рішення. Ми ж вже зайшли так далеко, що є лиш один вихід: крутий поворот. Від примирливого „благоденствування" в культурі, яка цінить найбільше матеріяльне добро та зовнішній успіх — знов до джерел української духовости. Для себе і для своїх дітей. Бо дуже помиляються ті, хто твердить, ніби „ми вибороли Україну — наші завдання покінчені". Якби так було, були б покінчені і ми самі, і всі здобутки нашого діяспорного півстоліття. А кому ж охота лягати живцем у домовину!?... Україна потребує нас сьогодні більше, ніж досі, і буде потребувати навіть тоді, коли підніметься на вершини добробуту й слави. Діяспори у широкому світі потрібні і найпотужнішим державам. А нам — потрібна Україна.

Тому й час перед початком цього саме шкільного року — такий особливо вагомий. Бо ж діяспора — це сума нас усіх; кожної родини, кожної дитини, яка стоїть на новому шкільному порозі. І кожні батьки відповідальні перед своїм народом, куди поведе цей рік їх дитину по щаблях українства: вгору, до повного успадкування скарбів української духовности, чи вниз, до загублення від власного роду та від почести причетности в його житті й розвитку?

Заклопотані батьки знають, що не про теорії тут ідеться, а про практичне влаштування часу й можливостей дитини. Правда, виростаючи у країні поселення, дитина не може оминути її виховної системи, здобуття собі місця під сонцем саме в цьому культурному крузі. І власне, вона й повинна там здобувати перші місця і впливи. На сьогодні вже знаємо, як багато можуть ці впливи допомогти Україні в різних ділянках. До того місцеві шкільні системи заохочують, а тиск поглядів ровесників таки просто не раз змушує молоду людину брати якнайживішу участь у різних позашкільних зайняттях: спортах, гуртках мистецького самовияву, клюбах окремих зацікавлень. Все це, зрештою, нормальне та потрібне для розвитку повної індивідуальности, але є для української дитини одне, чого поминути не вільно: це плекання релігії в нашому власному обряді, це українська школа й молодечі організації.

Деякі батьки виправдуються, що „дітям це нецікаво", що „навіть примус не діє". Що діти, що старші „виростають з українства", замість рости у ньому з віком.

А поряд же із цим все ж таки не так мало молодих людей, які ніколи до того не бачили України, сьогодні залишають вигідні зв'язки із країнами свого дотеперішнього перебування і їдуть, приготовані на всі труднощі післяколоніяльного життя, відбудовувати мрію

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„В Міляно нас чекала несподіванка"...

У своїй статті („Свобода" з 15-го серпня) Теодор Терен-Юськів повідомляє про випуск компактного диску англійською фірмою „Перл" зі співами Соломії Крушельницької. Деякі з цих співів були оригінально награні в Міляно, де наша співачка, згідно з дописом, була членом театру-опери Ля Скаля.

Перебуваючи недавно в Міляно, ми відвідали музей цього театру-опери, в якому переховуються портрети та меморабілії славних співачок та співаків, що там виступали. Ми з трепотом серця шукали якихось пам'яток про нашу славну землячку. На жаль, не знайшли нічого. Ми просили трьох спеціялістів, щоб вони нам пояснили, чому немає про неї згадки в музеї. Але для них це прізвище (пропоноване нами на письмі в різних мовах) було цілком невідоме.

Як можна це пояснити? Чи Крушельницька виступала там під іншим прізвищем? Чи, може, там в опері взагалі не виступала? Тепер, коли хочемо відродити наші культурні надбання в усій повноті, варто б поцікавитися цією справою. І коли вона там дійсно виступала, її портрет повинен висіти в музеї поруч згаданих у статті Джіякомо Пуччіні, Джюзеппе Верді чи Марії Калляс.

Наталія Коропецька
Філядельфія, Па.

Хочете їхати з курцями чи з псами?

Цьогорічні святкування незалежности в Києві були прекрасні. Для мене особисто, однак, вони у поворотній дорозі до Америки, в неділю, 25-го серпня, на літаку „Авіаліній України" (Рейс 103) могли сумно закінчитися.

Останній раз я летів цією лінією три роки тому. Від того часу багато дечого доброго появилося на її літаках: чемна й усміхнена обслуга, в літаку замінено російські написи українськими, інструкції щодо безпеки посажира англійською і українською мовами, харчі і напої бездоганні, грається гарні українські мелодії, залога літака інформує пасажирів українською і англійською мовами тощо. За це „Авіалініям України" належиться честь і слава. Тепер ще конечно треба „Авіалініям України" для здорової конкуренції з летунськими лініями Заходу якось обтрястися зі своєї пролетарської ментальности, способу мислення і порядків.

На летовищі у Борисполі мене запитали, у якій секції літака бажаю їхати. Я відповів, що з некурцями, і мені було приписано місце 17-В. Моєю сусідкою була дуже гарна молода жінка з Філядельфії. Я познайомився з нею щойно у літаку і вспів обмінятися з нею лише кількома словами, коли раптом вона зупинила на мені свій дивний погляд. Та коли побачила, що обидві мої руки спереду мене і тримають „Голос України" (газету Верховної Ради України), опустила голову вниз і, на превелике диво, побачила біля своїх ніг чорну голову дорослої собаки породи „кокер спенієл", яка обнюхувала її коліна, шукаючи свого господаря чи господині. Моя сусідка жахнулася, а я зрадів, що не дістав від неї через пса поличника. Я негайно натиснув ґудзик і викликав стюарда, який допоміг собаці відшукати власника, що сидів кілька рядів позаду нас.

Але на цьому не закінчилося. Годину пізніше ця сама моя сусідка шепнула мені, що на третьому місці від нас пасажирка постійно тримає руку у великій торбі біля себе, у якій щось рухається. За деякий час з торби показалася голівка маленького, може одномісячного песяти. Вона там його годувала, поїла і пестила, щоб не пищало. Але над Канадою вона вже сміло витягнула його з торби і песя вже аж до Ню Йорку бавилося у неї на руках.

Лет з Києва до Ню Йорку тривав 11 годин, а псячих туалетів у літаку я не бачив. Але якщо вони й були, то я певний, що для одномісячного песяти це не мало ніякого значення.

Біля пасажирки з песятком сидів мужчина, що робив враження її чоловіка. І коли я йому сказав, що таке подорожування літаком псів з людьми негігієнічне, нездорове і, мабуть, нелеґальне, то він мені „ломаною" українською мовою відповів, що у Києві закони долярові і що за такий перевіз собачки платиться 280 дол.

У Ню Йорку літака зустрічав молодий представник „Авіаліній України", прізвища якого я не знаю. Я усно склав йому свою скаргу і протест з приводу повище описаного. Не це він відповів, що він нічого незвичайного ані незаконного у цьому не бачить.

Тепер, шановні туристи і туристичні аґенції, слово за вами. Телефон „Авіаліній України" в Ню Йорку (212) 371-5690 або (212) 599-0555. А я якщо на другий рік не одержу візи на святкування незалежности в Києві, то дам вам знати.

Іван Лучечко
Джерзі Сити, Н. Дж.

Ганна Черінь

Рідна мова

На світі стільки різних мов,
Як квітів у гаю.

А рідна мова — то любов.
Отож, люби свою!

Люби її, то твій народ
За неї зводить бій,

Крізь барикади перешкод,
За свій державний стрій.

І ти їм, друже, поможи,
Учися і читай

І всім знайомим розкажи
Про український край.

Якщо не знаєш, то навчись
Прекрасних рідних слів,

Щоб з тим поїхати колись
У Київ наш і Львів.

ПОДІЇ

ЛЕКЦІЯ ПРО ЧОРНОБИЛЬСЬКУ КАТАСТРОФУ

Бруклин, Н. Й. — Тут у неділю, 15-го вересня ц. р., атомний інженер Софія Кордуба-Тод виголосить наукову лекцію на тему „1986 — випадок у Чорнобилі“. Початок о год. 1-ій після полудня. Лекція, яка читатиметься українською і англійською мовами, відбудеться в залі української католицької школи св. Духа, 162 Північ 5-та вул. Доїзд підземкою "L" до Бедфорд і Дриґґс аве. Вступ безкоштовний. Лекцію влаштовує 158-ий Відділ УНС в рамках громадської діяльности.

ПОЧАТОК НАВЧАЛЬНОГО РОКУ В МУЗИЧНОМУ ДОШКІЛЛІ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Навчання у Музичному Дошкіллі при Нюаркському відділі Українського Музичного Інституту Америки (керівник Дошкілля — Марта Шлемкевич-Савицька) почнеться у вівторок, 10-го вересня. Навчання проходитиме у залі Українського Народного Дому, 140 Проспект аве. У справі інформацій та вписів слід телефонувати на числа (908) 276-3134, або (201) 374-8079.

З новим шкільним...

(Закінчення зі стор. 2)

батьків. Чи хоч би і звідсіля помагають набутим знанням, досвідом, зв'язками. Добре хвалилася провідниця групи „Приятелів дітей“ із Торонто, Руслана Вжесневська, що хто з її покоління поїде раз в Україну, помагати дітям у сиротинцях, той „вже завжди буде їздити“. Очевидно, після сумлінного батьківського виховання, рідна земля знайшла шлях до молодих сердець...

Якщо, отже, можна так виховати дітей одним батькам, то чому й не іншим? Мабуть, тут не в „примусі“ сила, а в розумному переконуванні дітей, що саме в тому їхнє добро, їхній особистий осяг. Ну і в прикладі — понад усі інші засоби. Чого ж можуть сподіватися батьки, якщо деякі з них привозять дітей на різні патріотичні виступи і цікавляться виключно „коли можна буде приїхати їх забрати“?! Хіба ж дитина не потребує зацікавлення, співжиття батьків, щоб самій чимось перейнятися?

Так що пора саме батькам шукати не виправдань, а шляхів якнайуспішнішого виховання дітей на гідне перше нове державне покоління. Бо ж Україна перестала бути мітом, тугою батьків, а стала, якраз вперше для цього покоління, життєвою дійсністю і можливістю. Недійсний вже й закид, що „з української мови дитина хліба не їстиме“ — бо знання української мови набирає у світі щораз більшого попиту, а декого вже вивело дуже високо, аж до Білого Дому включно, де, наприклад, працює офіційним українським перекладачем народжена в Ню Йорку Марта Зєлик, дочка свідомих і відповідальних батьків.

Зрідження з українською спадщиною вимагає жерт[illegible] від дитини, як і від батьків. Це правда. Треба зректися не однієї розривки чи цікавого предмету навчання. Але ж не можна поминати того, що Україна, сьогоднішня, незалежна, збудована саме жертвами, і то не раз кривавими, не раз надлюдськи героїчними багатьох поколінь. І кожна нова жертва додає до її нового росту. Цю пропорцію малого з великим варто взяти до уваги!

Воістину, переломовий і доленосний оцей початок нового шкільного року. І треба думати і глибоко застановлятися батькам, щоб вуба не прогавити чогось суттєвого у пляні виховання дітей — бо такої помилки можна й ніколи не спокутувати...

ЗСА ЗМЕНШИЛИ ДЕФІЦИТ ТОРГІВЛІ майже з усіма країнами, крім Китаю. Як повідомив Департамент торгівлі, у червні Америка експортувала товарів і послуг на 77.8 блн. дол., імпортувала — на 69.7 блн. Таким чином, торговий дефіцит зменшився порівняно з попереднім місяцем на 2.4 блн. дол., або ж на 14 відс. порівняно з відповідним періодом минулого року. Найбільших успіхів у торгівлі досягнуто з Японією, де дефіцит зменшився за рік з 5.3 до 3.2 блн. дол. До 2.4 блн. дол. скорочено торговий дефіцит з Канадою, майже цілком зліквідовано дефіцит у торгівлі з Мехіко та Сінґапуром, а в торгівлі з Гонґ-конґом та Південною Кореєю досягнуто більйонового позитивного балянсу. Лише у торгівлі з Китаєм неґативний баланс суттєво зріс і становить тепер 3.3 блн. дол., або ж 40 відс. усього торгового дефіциту ЗСА. Це перший випадок, коли Китай обійшов у цьому відношенні Японію.

Українці Перт Амбою відзначили п'ятиріччя незалежности

Парафіяни української католицької церкви Успення в Перт Амбой, Н. Дж., 24-го серпня святково відзначили 5-ту річницю незалежної України.

О 10-ій годині ранку українсько-американські ветерани зібралися в своїх одностроях, з прапорами, а також велика кількість громадян в українських вишивках. Церемонія відбулася у міському парку, який знаходиться перед будинком міської ради.

Святкування почалося відспіванням американського гимну.

Отець А. Молодович, сотрудник церкви Успення, у своєму вступному слові змалював коротку картину подій в незалежній Україні та відмовив молитву за її краще майбутнє.

Посадник міста Джозеф Вас, який завжди щиро цікавиться українсько-американськими громадянами, представив свою донечку Британі, яка цього року здобула першість у конкурсі „Мала місс Ню Джерзі“, та звелів їй прочитати проклямацію. Посадник сказав, що дуже гордий з української громади за працьовитість, чесність та повагу до Уряду, а також за великий вклад в американську культуру.

Отець П. Семенич, парох церкви св. Володимира в Марлборо, сказав, що він був свідком проголошення незалежности, бо жив тоді ще в Україні. „Україна воскресла, — сказав о. Семенич, — а за неї віддали своє життя мільйони жертв жорстокого комуністичного режиму. Світ починає цікавитися Україною“.

Молодий Тома Гаврилко, випускник української школи, прочитав відозву УККА з нагоди свята Незалежности англійською мовою.

Ф. Стек віддеклямувала поему Леоніда Федорука „Всміхнулось сонце Україні“.

Члени хору „Боян“ під диригентурою Юрія Шевчука під час піднесення українського прапора заспівали „Ще не вмерла Україна“, „Боже великий“ і „Многая літа“.

Василь Стек, українсько-американський ветеран, який проводив програму, подякував від імени пароха о. Р. Дубицького священикам, посадникові Васові і всім присутнім за участь у святкуванні.

Петро Стахів, член УККА, продавав відзнаки, видані до п'ятиріччя незалежности.

Статті про святкування Дня незалежности були поміщені у місцевій англомовній пресі.

Ф. Стек

Українсько-американські ветерани, о. А. Молодович (зліва) та парох церкви св. Володимира в Марлборо о. П. Семенич.

Британі Вас читає проклямацію до Дня незалежности України. Зліва — посадник Джозеф Вас, справа — сотрудник церкви Успення о. А. Молодович.

Воєнні жертви...

(Закінчення зі стор. 1)

ками чеченських повстанців залишила багато питань невирішеними, зокрема не обороняє принципу територіяльної цілісности Росії. А. Лебедь твердить, що ціллю його договору було припинити воєнні втрати в людях з обидвох сторін. Однак на його думку, це тільки тимчасово, бо війська Росії далі залишились в Чечні, а це є кожночасною небезпекою можливої конфронтації.

ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1)

го тяжкі наслідки. З'єднані Стейти Америки були одним з ініціяторів прийняття Радою безпеки ООН резолюції число 986, яка дозволяє Іракові продавати обмежену кількість нафти, щоб купувати харчі і медикаменти для населення, в тому числі для курдів. Тепер цю резолюцію не слід виконувати, поки іракські війська не залишать Ербіль, який є найважливішим пунктом розподілу гуманітарної допомоги",— підкреслив президент Б. Клінтон.

У середу, 4-го вересня, американські військові кораблі спрямували на іракські військові об'єкти ще 17 бойових ракет.

Картерет відзначив п'яту річницю незалежности України

Заходом місцевого Відділу УККА українська громада відсвяткувала День незалежности. У неділю, 25-го серпня, в ранніх годинах в українських церквах відправлялися Богослуження в наміренні українського народу. В церкві св. Димитрія служив о. Тарас Чубенко, а в церкві Св. Марії Богородиці — о. Орест Підлипчак. Під час Богослуження стійку з прапорами несли М. Гидзік, О. Сапеляк, Ю. Ґлущик, Т. Білецький. В цей день в залі церкви Св. Марії відбулося свято — День незалежности України.

Свято відкрив і провадив програмою Василь Матлага. Він попросив до слова о. Ореста Підлипчака, який в своєму слові підкреслив релігійність українського народу і за це Всевишній Господь дав йому незалежну державу.

Змістовну доповідь про історію українського народу та його боротьбу за самостійність від княжих часів аж до проголошення суверенної української держави 24-го серпня 1991 року виголосив учасник боротьби за самостійність в рядах УПА, засланець на десятиліття каторжної роботи в Сибіру за комуністичного режиму Іван Кушнір. Доповідь англійською мовою виголосив Юрій Ґлущик з молодшої генерації. Вірш до 5-ої річниці віддеклямувала Ольга Білецька. Про Конституцію України та сьогоднішній стан української держави розповів, побувавши в Україні під час прийняття Конституції Верховною Радою, голова місцевого Відділу УККА інж. Володимир Янів.

Від імени громадського комітету склав подяку всім В. Матлаґа. Закінчено свято українським гимном.

Василь Матлаґа

ЗНИЩЕННЯ ХЕМІЧНОЇ ЗБРОЇ розпочалося на спеціяльно збудованому заводі у віддаленому, малозаселеному стейті Юта на Середньому Заході ЗСА. Програма, розрахована на сім років, передбачає знищення 31,000 тонн гірчичного і нервово-паралітичного ґазів, а також 6,000 тонн саріну, що зберігається ще з часів Другої світової війни. Всього в ЗСА нараховано понад 1.1 млн. одиниць хемічної зброї, яка має бути знищена відповідно до угоди, підписаної з СССР наприкінці 80-х років. З-поміж різних проєктів знищення найоптимальнішим було визнано спалення отрийних ґазів у спеціяльних печах. Протягом найближчих місяців американські військові плянують знищити 9,000 ракет, експлуатуючи печі без вихідних по 12 годин на день. Після цього випробувального періоду військовики перейдуть до круглодобової експлуатації печей — з метою знищити 30,000 ракет. Загальна вартість проєкту оцінюється в 12 блн. дол.

ВИЯСНЕННЯ

В англомовному „Newsletter" (no. 10, Spring 1996) Американської Асоціяції Українських Студій надруковано, що 9-го березня 1996 року відбулася нарада керівних органів УВАН, НТШ і Американської Асоціяції Українських Студій, які створили Раду Українських Наукових Організацій Америки.

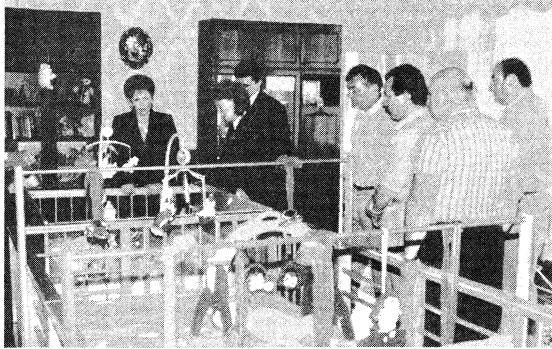
Керівництво УВАН було репрезентоване членами, які водночас є керівними членами НТШ.Вони не мали уповноваження репрезентувати УВАН у ЗСА.

З огляду на це, УВАН у ЗСА не може уважати себе членом-основоположником Ради Українських Наукових Організацій і брати відповідальність за її майбутню діяльність.

Проф. Василь Омельченко
на той час діючий президент УВАН у ЗСА

„Мамо, забери мене додому!.."

Ось таке прохання мандрує за тими жінками, що працюють у Будинку для дітей-сиріт і залишених, який знаходиться біля Житомира. Зворушливо описує свої переживання одна із вихователькок, в якої крається серце із жалю, що не може виконати прохання дітей і що вони ростуть там самі, без материнської чи взагалі родинної опіки. Про долю тих самітних дітей пише ця вихователька в обласній газеті, а ще точніше описує їхнє життя головний лікар Світлана Урсуленко у листі до Юліяна і Марії Бачинських з Ню Йорку, які опікуються Будинком для сиріт та надсилають туди постійно численні пачки з харчами та іграшками.

Гості відвідують маленьких мешканців Будинку для сиріт.

Саме від Ю. Бачинського вдалося дістати копію допису в газеті, а також листа С. Урсуленко повного подяки і зворушення великою поміччю. Вона описує, що будинок знаходиться у мальовничій околиці біля Житомира та існує вже 15 років. Живе тепер у ньому 115 дітей-сиріт або таких, яких залишили батьки. Це діти у віці розвитку й залишені без материнського тепла та опіки, вони майже всі потребують лікування, звичайно психоневрологічного. Ціллю головного лікаря Будинку є привернути якнайбільше дітей до нормального життя в родинах, але це не є легко.

Забава в Будинку для сиріт з іграшками, присланими із ЗСА.

Від Ю. Бачинського довідуємося, що, як пише д-р С. Урсуленко, тепер уже дозволено леґальними способами адоптувати дітей з того будинку, в якому вони можуть перебувати лише до закінчення третього року життя. Аби тільки були охочі!. Але наразі таких мало, і тому плач дітей і прохання, звернені до чужих людей з проханням „мамо, забери мене додому!", залишаються без відповіді.

Все ж великою поміччю як для опікунок Будинку для дітей-сиріт, так і радістю для маленьких мешканців його є добра рука незнаного їм Ю. Бачинського з Ню Йорку, що пригорщами дає радість і прожиток тим залишеним на чужих людей дітям, яких сумну долю він особливо добре відчуває. Ба, щобільше. Йому вдалося своєю наполегливістю і запалом заразити ряд своїх приятелів та знайомих і спонукати їх приєднатися до його доброго діла — висилкою харчів та іграшок до Житомира. Ідуть пачки, які ще часто безплатно висилає підприємство „Міст" одна за одною та дають стимул нового життя в Будинок дитини, а кімнати його усміхаються численними іграшками.

Не дивно, що головна лікарка будинку С. Урсуленко дякує зворушена у листі їм та всім особам, які завдяки їхньому поштовху прилучилися до допомоги дітям-сиротам. „На сьогоднішній день Ви є єдиними щирими і добрими нашими друзями ізза океану. Ваші подарунки — крупи, сухе молоко, цукор, олія, інші продукти дитячого харчування, чудові забавки — допомагають нашим дітям-сиротам пережити всі труднощі, які склалися останнім часом в Україні" пише головна лікарка. А далі читаємо: „Фактично до Нового року і після того наші діти їдять крупи, що ви нам післали. А якби Ви бачили, як гарно прикрасили Ваші забавки 12 іграшкових приміщень, з якою втіхою діти ними бавляться!

Пишу дещо емоційно, але мені хочеться, щоб Ви і всі люди з добрим серцем з далекої і так близької нам Америки знали, що все те, що В и надсилаєте в наш Будинок дитини, споживається і використовується нашими дітьми".

С. Урсуленко дякує в листі поіменно тим, як пише, „добрим людям", що завдяки заохоті Ю. Бачинського допомагають у придбанні харчів та іграшок. Як довідуємося в розмові з добродієм Будинку дитини, тут багато допомагає висилкове підприємство „Міст", яке цю велику кількість харчів, одягу та іграшок пересилає за зниженою оплатою.

Здається, не може бути більш вдячного і кращого способу допомоги, як саме для дітей-сиріт і тих, без батьків, які перебувають в окремих домах під опікою лікарів і вихователів. Отож акція, яку започаткували Ю. і М. Бачинські, відомі своєю доброчинністю, є найбільше на потребу і мусить „взяти за серце" кожного, що про неї почує, і тому коло тих, які стараються облегшити долю сиріт в Житомирі, щораз ширшає.

Ми певні, що і між читачами „Свободи" знайдуться такі, що захочуть прилучитися до тієї зворушливої акції. Для них подаємо адресу головної лікарки Будинку: д-р Світлана Володимирівна Урсуленко, Житомир, вул. Корабельна, 8, Дитячий будинок, Україна. Тел. 26-81-19.

О. Кузьмович

У світлу пам'ять громадського діяча о. Степана Онишкевича

29-30-го червня цього року в містечку Рудки та в дооколишніх селах Хишевичі і Купновичі на Самбірщині Львівської области відбулась незвичайна імпреза: відкриття меморіяльної таблиці на стіні рудківської ратуші в честь славного сина Рудківської Землі св. п. о. Степана Онишкевича.

Отець Онишкевич — пробудитель народного духу в цій частині Галицької України, великий діяч „Просвіти", співзасновник Т-ва „Сільський Господар", довірений муж Івана Франка, а також посол від Галичини до віденського парляменту, де він вміло й відважно відстоював інтереси українського населення.

1-го листопада 1918 року о. Онишкевич не лише перебрав владу для ЗУНР в місті Рудки й околиці, але й зорганізував кінноту із рудківських хлопців, яка поїхала до Львова і допомагала Січовим Стрільцям здобути галицьку столицю й вивісити синьо-жовтий прапор на ратуші Львова.

На святі відкриття меморіяльної таблиці в Рудках в честь о. С. Онишкевича.

Хоч о. Степан Онишкевич народився вже понад 135 років тому, а відійшов у вічність 52 роки тому, ціла Рудківщина ще й досі пам'ятає про цього невтомного громадського діяча. На свято, яке зорганізував місцевий відділ „Просвіти" під проводом свого голови історика Володимира Голинського, прибули сотні людей — не лише з Рудок, але і з цілої околиці — з прапорами, оркестрою, хорами, відділами молоді й школярів тощо.

Найбільшою сенсацією свята було прибуття „кавалерії" — місцевих хлопців на конях, в козацьких та стрілецьких строях, які відтворили сцену „рудківської кінноти" з 1918 року. На урочистому святі лунали патріотичні пісні та промови численних громадських діячів, у тому числі й голови Т-ва "Просвіта" Романа Лубківського. Меморіяльну таблицю відкрив правнук о. Степана Онишкевича, Всеволод Онишкевич з далекої Америки.

Свято складалось, крім святочного відкриття таблиці, також із різних церковних відправ (у церкві в с. Хишевичі, яку збудував о. Онишкевич, та на гробі о. Степана в с. Купновичі). Відправляли Панахиди численні священики, в тому числі й колишні співпрацівники о. Степана.

Це справді незвичайний феномен, коли сотні людей, більшість з яких народилася вже по смерти о. Онишкевича, ще й до сьогодні шанують постать народного провідника, незборимого працівника, каменяра на народній ниві.

Присутній

Зустріч з народним депутатом

Гідно відзначили День Незалежности українці в Америці. В католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку відбувся соборний Молебень. У Мейплвуді, уже 32-ий рік підряд, було організовано церемонію піднесення українського прапора біля ратуші міста. Тільки раніше осяйні жовто-блакитні кольори здіймалися в небо поруч американського прапора в січні, а нині — влітку. Українське зібрання в ратуші відкрив Андрій Кейбіда. Заступник посадника міста Джері Бриянт прочитав проклямацію про підтримку місцевою владою українського населення та про курс співдружности між Україною і Америкою. Під спів гимнів двох держав замаяли на вітрі прапори. „Біже, благослови Америку! Боже, благослови Україну!" — завершив свій виступ молитвою о. Франко Шадяк, парох церкви св. Івана Хрестителя. Він розповів також, що на фонди церкви будується храм у Тернополі, де, як і в інших гарних місцях України, о. Франко перебував у дні прийняття Конституції України.

Згадалася в ці хвилини й ще одна розповідь — депутата Верховної Ради України Ярослава Кендзьора, зустріч з яким була організована в Нюарку Приятелями Руху Північного Ню Джерзі на чолі з проф. Романом Андрушківим. Найбільший здобуток України, сказав Ярослав Кендзьор, — воля, незалежність. Адже за останні століття історії Україна так довго (ціле п'ятиріччя) вільною ніколи не була. Проте демократією ще не навчилися користуватися. Немає ще і, в повному розумінні, українського Уряду. Бо, наприклад, уже відкрито понад 90 кримінальних справ проти високих осіб держави. Парлямент також унікальний тим, що в ньому існує депутатська група „Союз", яка працює на руйнування України. Прийняття Конституції робило перед „лівими" сумну перспективу, тому вони й трималися „на смерть". В цьому добре продуманому, опрацьованому документі, як ми знаємо, чітко визначена мова, символіка, приватна власність в Україні. Отож вщент руйнується база, ґрунт, на якому 70 років пили кров з народу.

Мабуть, не всі бажаючі в ЗСА змогли побачити відеофільм Ярослава Кендзьора, цю історичну стрічку про прийняття Конституції, тому хотілося б трохи зупинитися на розповіді про неї.

У фільмі з точністю до хвилини зафіксовано всі етапи цієї непересічної події. На екрані — сльози, благання, розпач і навіть бійки — все було тієї ночі. Майже 30 разів виходила на голосування стаття 20 (про символіку), за яку, мов за редуту, трималися комуністи. Доходило до відкритих торгів з їхнього боку: якщо, мовлав, приймаємо ваш герб (тризуб), то — наш прапор (червоний). Потім вони пропонували вже хоч червону смужечку на прапорі. „Хіба що держак", — одказували демократи. О 7 год. 02 хв. ранку, коли ст. 20 Конституції була прийнята (а це вже означало, що буде прийнята і вся Конституція), разом з демократичним крилом парляменту радів і Президент, який вдома слідкував за роботою Ради. О 9-ій год. ранку він був у своїй президентській ложі і щиро вітав присутніх з великою радістю. Конституція, незалежність України — дай, Боже, сили і майбутнього цим великим здобуткам!

Тома Цибора
Мейплвуд

ПОДІЇ

ВІДЗНАЧЕННЯ 5-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Виппані, Н. Дж. — Відділ УККА повіту Морріставн з осідком у Виппані, Н. Дж., відзначить п'ятиріччя незалежности України у неділю, 8-го вересня, у залі церкви св. Івана Хрестителя при дорозі ч. 10, початок о год. 4-ій після полудня. У відзначенні братимуть участь д-р В. Базюк, д-р Ігор Гурин, солісти Львівського Театру Опери і Балету Р. Цимбала, Л. Грабова, учасниця Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької С. Назаркевич, танцюристи під керівництвом П. Прийми-Богачевської та квінтет „Калина" під керівництвом М. Козюпи. Вступ — 7 дол., для дітей до 12-ти років та молоді до 18-ти років в однострoях — безплатний.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ